

Minister Zdrowia

ZPP.050.37.2025.DL

Warszawa, 28 maja 2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 9686 złożoną przez Pana Jarosława Wałęsę, Posta na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, w sprawie przeciwdziałania spożywaniu alkoholu przez kobiety w ciąży, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych informacji.

Na wstępie wyjaśnić należy, że Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych (FASD, ang. – *Fetal Alcohol Spectrum Disorder*) to nieuleczalny, niegenetyczny zespół chorobowy mogący wystąpić u dzieci, których matki piły alkohol w czasie ciąży.

Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU), jednostka podległa Ministrowi Zdrowia wyspecjalizowana w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami, mając na celu rozpowszechnienie wiedzy z zakresu FASD/FAS, udzielanie specjalistycznego wsparcia, jak również pogłębianie wiedzy naukowej w tym obszarze, wspiera między innymi:

- szkolenia z zakresu profilaktyki FASD wśród grona medycznego (pielęgniarek i położnych);
- webinary i artykuły z zakresu tematyki FASD dla Naczelnej Izby Pielęgniarek i Położnych;
- upowszechnianie materiałów edukacyjnych dla lekarzy ginekologów, pielęgniarek i położnych do wczesnego rozpoznawania picia alkoholu przez kobietę w ciąży i interwencji w przypadku ryzyka ekspozycji płodu na alkohol;
- szkolenia specjalistów psychoterapii uzależnień z zakresu FASD;

- szkolenia dla rodziców zastępczych i adopcyjnych z zakresu pracy z dzieckiem z FASD;
- badania naukowe z zakresu tematyki FASD;
- rozpowszechnianie wiedzy wśród różnych grup odbiorców (w tym specjalistów, rodziców, nauczycieli i wszystkich zainteresowanych problematyką FASD) poprzez stronę informacyjno-edukacyjną www.ciazabezalkoholu.pl;
- opracowanie, wydanie oraz dystrybucję podręcznika dla kuratorów, pracowników społecznych oraz asystentów rodziny- stanowi kompendium wiedzy w zakresie diagnozy, terapii oraz wsparcia dla osób z FASD, wspiera profesjonalistów w ich codziennej pracy;
- opracowanie, wydanie, dystrybucję podręcznika dla poradni psychologiczno-pedagogicznych z zakresu FASD - uwzględnia najnowsze dane naukowe i praktyczne wskazówki dotyczące diagnozy i interwencji, dzięki czemu może pomóc profesjonalistom w zapewnieniu optymalnej opieki i wsparcia dla osób z FASD;
- zamieszczanie materiałów dotyczących FASD/FAS na stronie ogólnopolskiej kampanii „Na Zdrowie”: www.kampaniazdrowie.pl.

Ponadto, w 2022 r. Dyrektor KCPU powołał Radę ds. Profilaktyki i Terapii FASD, w skład której wchodzi polscy eksperci z zakresu diagnozy, terapii i profilaktyki Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych (FASD). Do zadań Rady jako organu opiniotwórczo-doradczego należy w szczególności:

- 1) opracowanie i wdrażanie strategii w zakresie ograniczania szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży;
- 2) współpraca w zakresie opracowania, promocji i wdrażania standardów związanych z diagnozą, profilaktyką FASD oraz udzielaniem pomocy dzieciom z FASD i członkom ich rodzin,
- 3) inicjowanie, aktualizowanie i wspieranie działań mających na celu wdrażanie systemu pomocy dzieciom z FASD i ich rodzinom;
- 4) wyrażanie opinii i inicjowanie zmian w zakresie przepisów prawa dotyczących diagnozy, profilaktyki i terapii dzieci z FASD oraz wsparcia dla członków ich rodzin.

Specjaliści tworzący zespół ekspertów ds. FASD przy Krajowym Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom zaangażowani są w tworzenie i wdrażanie polskich standardów diagnostycznych w obszarze FAS/FASD.

Zgodnie z przedstawionym przez Radę ds. FASD stanowiskiem, potwierdzonym analizą obecnej sytuacji w kraju, w ostatnich latach wzrasta w Polsce liczba ośrodków zajmujących

się diagnozą FAS/FASD przy czym są to głównie ośrodki prowadzone przez stowarzyszenia, fundacje oraz prywatne firmy będące oddolną inicjatywą.

Trwają prace nad przygotowaniem zaktualizowanych zaleceń diagnostycznych dotyczących FAS/FASD.

Uprzejmie informuję, że obecnie nie są prowadzone w Ministerstwie Zdrowia prace legislacyjne mające na celu wprowadzenie przepisów zobowiązujących kobiety w ciąży do podjęcia leczenia uzależnienia czy przewidujące sankcje karne za spożywanie przez nie alkoholu. Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zwaną dalej „ustawą”, poddanie się leczeniu odwykowemu jest dobrowolne. Wyjątki od tej zasady określa ustawa. Osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny, jeżeli uzależnione są od alkoholu, zobowiązać można do poddania się leczeniu w stacjonarnym lub niestacjonarnym zakładzie lecznictwa odwykowego.

Obecnie nie są w Ministerstwie Zdrowia prowadzone analizy dotyczące skali problemu spożywania alkoholu w ciąży, niemniej jednak jego szkodliwość jest szeroko udowodniona w wynikach badań. Jak wskazuje się w publikacji „[FASD. Ocena ryzyka spożywania alkoholu w czasie ciąży](#)” w Magazynie Pielęgniarki i Położnej 9/2023 „statystyki wskazują, że 81% kobiet pije alkohol; 54% kobiet pije przynajmniej 1 raz w miesiącu; 15% pije alkohol w ciąży, a 7–36% spożywa po porodzie/w trakcie laktacji.”

Równocześnie dobiegają końca prace w sprawie zmian w standardzie organizacyjnym opieki okołoporodowej. Celem tych zmian między innymi jest wdrożenie edukacji zdrowotnej od początku trwania ciąży. Edukacja ta ma służyć kształtowaniu u kobiet ciężarnych właściwych zachowań służących zdrowemu przebiegowi ciąży, w tym powstrzymaniu się od spożywania alkoholu przez cały okres jej trwania.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Wojciech Konieczny
Sekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/